

Міжнародний гуманітарний університет
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
Циклова комісія зі спеціальності Дизайн

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 2. Каліграфія і леттерінг фірмового стилю

Галузь знань

02 Культура і мистецтво

Спеціальність

022 Дизайн

Назва освітньо-професійної програми

«Дизайн»

Рівень освіти

фаховий передвищий

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Викладач вищої категорії Петухова Тетяна Анатоліївна	+38 (050) 559-29-01	tetovanka@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Каліграфія і леттерінг фірмового стилю» передбачає вивчення принципів та прийомів будови шрифтових композицій художніх стилізацій та інтерпретацій текстових і візуальних елементів. Розглядаються сучасні тенденції і напрями розвитку каліграфії і леттерінгу у створенні фірмового стилю.

Метою дисципліни «Каліграфія і леттерінг фірмового стилю» є вивчення теоретичних основ будови літери, як графічної форми, історії виникнення та розвитку напису каліграфії, шрифтових композицій, фірм-виробників шрифтів, технології проектування леттерінгу, а також придбання студентами практичних навичок у створенні дизайнерських проектів фірмового стилю; у роботі з засобами, що забезпечують застосування шрифтів в психо-емоційному контексті, орієнтування у сучасному стані, трендах та напрямках розвитку графічного дизайну; грамотно використовувати шрифтову графіку і леттерінг при створенні фірмового стилю.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ, ТА ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- види, типи та принципи будови шрифтових композицій, леттерінгу;
- матеріалів та технік леттерінгу виконання фірмового стилю, виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання шрифтових зображень;
- класифікаційних ознак каліграфії та леттерінгу у створенні фірмового стилю;
- термінології та основних понять щодо шрифтових композицій та леттерінгу фірмового стилю.

Уміння:

- генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного леттерінгу, створювати та реалізовувати власні шрифтові композиції у фірмовому стилі;
- формування каталогів каліграфії і леттерінгу для створення фірмового стилю;
- інтерпретувати смисли шрифтових композицій через каліграфію та засоби їх втілення у фірмовому стилі;
- володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах для виконання леттерінгу для різних за призначенням фірмових стилів;
- застосовувати у власній творчій діяльності закони і правила композиційної організації твору, засоби інтерпретації, стилізації, трансформації;
- визначати етапи та послідовність реалізації фірмового стилю техніками каліграфії і леттерінгу.

Навички:

- визначати показники якості каліграфії та леттерінгу;
- демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову шрифтових композицій у фірмових стилях через каліграфію і леттерінг;
- аргументовано вибирати різноманітні техніки каліграфії і леттерінгу у майбутніх розробках фірмового стилю.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЕКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
5	150	42	42	66	3 (на основі БЗСО) 2 (на основі ПЗСО)	6 (на основі БЗСО) 4 (на основі ПЗСО)	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекц.	Прак.	Лаб.	Сам. роб.
Тема 1. Види каліграфії. Класифікація каліграфії шрифтів за призначенням та накресленням.	22	6	6		10
Тема 2. Вимоги до каліграфії у створенні фірмового стилю	22	6	6		10
Тема 3. Естетика каліграфії і етнологія фірмового стилю	24	6	6		12
Тема 4. Види леттерінгу і особливості візуального образу фірмового стилю	24	6	6		12
Тема 5. Особливості леттерінгу як комунікативного елементу фірмового стилю	26	6	6		14
Тема 6. Особливості прийомів каліграфії та леттерінгу сучасних фірмових стилів	26	6	6		14
Тема 7. Сучасна каліграфія, леттерінг, шрифтовий дизайн у створенні фірмового стилю.	26	6	6		14
Загалом	150	42	42		66
Підсумковий контроль – залік					

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням платформ он-лайн навчання на основі інформаційних систем Moodle. Виконання практичних робіт та проведення індивідуального тестування, забезпечується за допомогою існуючих в університеті комп'ютерних класів, бібліотеки та платформ он-лайн навчання на основі інформаційних систем Moodle.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Кількість годин
<p>Тема 1. Види каліграфії. Класифікація каліграфії шрифтів за призначенням та накресленням. Оптичні особливості малюнка шрифту. Гарнітури і їх особливості. Принципи застосування гарнітур. Класифікація каліграфії за накресленням і призначенням: текстові, титульні шрифти, ініціали</p>	10
<p>Тема 2. Вимоги до каліграфії у створенні фірмового стилю Основні вимоги до каліграфії. Особливості використання гарнітур і їх сполучень у каліграфічних композиціях фірмового стилю.</p>	10
<p>Тема 3. Естетика каліграфії і етнологія фірмового стилю Мистецтво візуальних повідомлень. Естетичні вимоги до каліграфії. Правила побудови гармонійних написів. Каліграфічні прийоми у системі візуальних засобів друкованих видань. Шрифтові знаки. Каліграфія як явище культури. Шрифтознавство і етнологія: психологічні паралелі.</p>	12
<p>Тема 4. Види леттерінгу і особливості візуального образу фірмового стилю Інформативність леттерінгу в Інтернеті. Інтерпретація тексту і особливості його виконання. Колір у леттерінгу як засіб впливу на свідомість і підсвідомість реципієнта.</p>	12
<p>Тема 5. Особливості леттерінгу як комунікативного елементу фірмового стилю Леттерінг як засіб спілкування. Використання елементів леттерінгу у різних соціальних обставинах. Емоціогенна властивість леттерінгу</p>	14
<p>Тема 6. Особливості прийомів каліграфії та леттерінгу сучасних фірмових стилів Стильова єдність між компонентами шрифтового оформлення фірмових стилів, підзаголовків і текстів. Зв'язок рисунку букв зі змістом тексту. Основа засобів художньої виразності - гармонійні пропорції, необхідний контраст, масштабність, рівновага, ритм, колірна гармонія</p>	14
<p>Тема 7. Сучасна каліграфія, леттерінг, шрифтовий дизайн у створенні фірмового стилю. Типографічні тренди в дизайні фірмового стилю. Стилістика у типографічному дизайні фірмового стилю. Формальна каліграфія і неформальний леттерінг, як їх поєднувати. Гарнітури сучасної каліграфії друкарських шрифтів. Новітні тенденції і напрямки створення леттерінгів</p>	14
Загалом	60

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювання.	80%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку	20%
Методи діагностики знань (контролю)	Фронтальне опитування, робота у групах, розв'язання практичних завдань, залік

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ ,	30
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка рисунків за заданою тематикою . Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка до виставок	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення якості виконаних робіт та результатів проведеної роботи та виставок	20
Разом балів за поточний контроль			80
Підсумковий контроль – залік			20
Загалом балів			100

¹ Індивідуально-консультаційна робота викладача зі студентами

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А – від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, на заліку демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких виконував усі поставлені завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав практичні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у навчальній роботі;
- «добре» / «зараховано» В – від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу на заліку, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких виконував усі поставлені завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав практичні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у навчальній роботі;
- «добре» / «зараховано» С – від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу на заліку, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних практичних робіт та завдань до самостійної роботи та активність у навчальній роботі;
- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, на заліку володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність виконаних практичних робіт та завдань до самостійної роботи;
- «задовільно» / «зараховано» E – від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, на заліку володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, виконав не всі завдання до самостійної роботи;
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	Зараховано
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Денисенко Ю., Мазніченко О., Колесникова П. Типографіка як основа дизайну друкованих видань /матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну», Київ, КНУТД, 27 квітня 2022 р. С. 83-86 URL https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/21110/1/APSD_2022_V2_P083-086.pdf
2. Бережна О.Б., Андрущенко Т.Ю. Типографіка: навч. посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2021. 125 с.
3. Іваненко Т. О. Типографіка: Методичні вказівки для студентів спеціальності 022 Дизайн, ОПП «Графічний дизайн», «Мультимедійний дизайн». Х. : ХДАДМ, 2019. 40 с.
4. Лесняк Володимир. Відтворення шрифтової спадщини: 40 оригінальних шрифтів. К. :ArtHuss, 2020
5. Мітченко Віталій. Каліграфія: взаємовпливи шрифтів. Видавництво Laurus. 2018. 288 с.
6. Поліщук А. Творчі аспекти проектування акцидентного шрифту в дизайні реклами / А. Поліщук // Актуальні проблеми сучасного дизайну : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (23 квітня 2020 р., м. Київ) : В 2-х т. Т. 2. Київ : КНУТД, 2020. С. 105-108.
7. Романенко Н.Г., Мусатенко А.М. Акцидентний шрифт як комунікаційний засіб спілкування / Сучасне українське мистецтво: концепти, стратегії, візуальні практики: збірник матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, Черкаси, 11-12 листопада 2021 року
8. Сбітнева Н. Ф. Історія графічного дизайну. Харків : ХДАДМ, 2014. С. 38-40
9. Стівен Геллер, Сеймур Кваст. Графічні стилі. Від вікторіанців до хіпстерів. К. : ArtHuss, 2019
10. Тихонюк В. І. Естетика та техніка каліграфії у сучасному дизайні шрифту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/tihonyuk-v-i-estetika-ta-tehnika-kaligrafiyi-u-suchasnomu-dizayni-shriftu/>
11. Українська абетка. Малюнки Георгія Нарбута. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2020

Допоміжна

1. Андрієнко В.С. Шрифтологія сьогодні і вчора: підручник. Київ, 2003.
2. Ковалишин Г.М. Конспект лекцій з курсу «Комп'ютерна типографіка». Львів: УАД, 2001.
3. Шевченко В. Е. Графічна організація друкованого тексту та його художня інтерпретація засобами складання: у 2 т. Наукові записки Інституту журналістики. 2001. 53-69 с.
4. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання . Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики. За заг. ред. В. В. Різуна. Київ, 2003. 344 с., табл., рис.
5. Шевченко В. Е. Видавнича марка (логотип) як фірмовий знак видавця. Друкарство. 2004. № 3 (56). 43-45с.
6. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання: посібник/ За заг. ред. В. В.Різуна. Київ, 2003. 344 с.
7. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування: тексти лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування». Київ:
8. Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005. 254 с.
9. Шевченко В. Е. Художньо-технічне редагування різновидів текстового матеріалу: Текст лекції для студентів Інституту журналістики. Київ: Інститут журналістики, 2006. 91 с.

10. Шевченко В. Е. Характеристика шрифту як способу поліграфічного відтворення тексту: конспект лекцій для студентів відділення «Видавнича справа та редагування» з курсу «Шрифтознавство». Київ: Інститут журналістики, 2005. 106 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Українські ресурси про типографіку та каліграфію www.2d.lviv.ua/ukrajinski-resursy-pro-typohrafiku-ta-kalihrafiyu/
2. Каліграфія, леттерінг і типографіка: літерне мистецтва <http://poradumo.com.ua/288099-k-220/>
3. Монограма <https://senior.ua/articles/scho-take-monograma--chim-vona-vdrznyatsya-vd-venzelya-lgaturi--ekslbrisa>
4. Принципи типографіки. Навчальний посібник з типографіки <https://issuu.com/annpassword/docs>
5. Шрифти для дизайнерів <https://prodesign.in.ua/articles/toolz/fonts/>
6. 10 найкращих проєктів шрифтів <https://prjctr.com/mag/rentafont>
7. Каталог шрифтових програм фірми Adobe Adobe Type Products : веб-сайт. URL: www.adobe.com/type/typeprod.html (дата звернення 30.09.2022)
8. Короткий путівник по шрифтових технологіях Microsoft. Microsoft Typography : веб-сайт. URL: www.microsoft.com/typography (дата звернення 03.10.2022)
9. Офіційний сайт програмного забезпечення Adobe. Adobe: веб-сайт. URL: <https://www.adobe.com/ua/> (дата звернення 20.01.2023)